

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11954/2024
06.03.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Радославе Мађаров и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Јована Сретковић адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ са седиштем у Београду, ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4611/23 од 21.12.2023. године, у седници одржаној 06.03.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4611/23 од 21.12.2023. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужилаца и **ПРЕИНАЧУЈУ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4611/23 од 21.12.2023. године у другом ставу изреке и пресуда Вишег суда у Београду П 2996/21 од 13.06.2023. године у четвртном и петом ставу изреке, тако што **се обавезује** тужени да на име разлике између плаћене и припадајуће накнаде за одузето грађевинско земљиште исплати тужиоцима износе од по још 1.498.964,06 динара са затезном каматом од 27.11.2022. године до исплате и да им надокнади трошкове парничног поступка у износу од по 866.482,81 динар, све у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

У преосталом делу ревизија тужиоца, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4611/23 од 21.12.2023. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2996/21 од 13.06.2023. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе извршено поднесцима тужилаца од 10.10.2022. године и 08.02.2023. године. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништав споразум о накнади за експроприсано земљиште бр. 465-92/2017 закључен дана 17.04.2017. године између тужилаца и туженог. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име разлике између плаћене и припадајуће накнаде за одузето грађевинско земљиште исплати тужиоцима износ од 5.900.580,00 динара, и то тужиљи АА износ од 2.950.290,00 динара и тужиоцу ББ износ од 2.950.290,00 динара са законском затезном каматом на ове износе почев од 27.11.2022. године до исплате.

Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим су тужиоци тражили да се тужени обавезе да исплати разлику између плаћене и припадајуће накнаде за одузето грађевинско земљиште, у износу преко досуђеног од 5.900.580,00 динара до траженог износа од 10.121.180,58 динара. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати тужиоцима износ од 828.450,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4611/23 од 21.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 2996/21 од 13.06.2023. године у другом и трећем ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 2996/21 од 13.06.2023. године у четвртном и петом ставу изреке. Ставом трећим изреке, одбачена је жалба тужиоца изјављена против одлуке садржане у трећем ставу изреке пресуде Вишег суда у Београду П 2996/21 од 13.06.2023. године. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, другог и трећег става изреке, тужиоци су и на основу члана 404. ЗПП благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, о посебној ревизији тужилаца у овом спору потребно је одлучивати ради уједначавања судске праксе и тумачења права у погледу одлуке о висини раз лике између припадајуће и делимично исплаћене накнаде за експроприсану непокретност, због чега је на основу члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужилаца делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а она из тачке 12. става 2. наведеног члана на коју се тужиоци позивају није законски разлог за ревизију. Наводи ревидента да је другостепени суд донео одлуку супротну допунском налазу вештака од 27.11.2022. године, не могу се подвести под битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП - погрешну оцену доказа, већ под погрешну примену материјалног права.

Према утврђеном чењеничном стању, тужиоци су били сувласници са по $\frac{1}{2}$ идеална дела на парцели .. површине 40 ари 40м² у КО Јакову. Предметна парцела се по Просторном плану за део градске Општине Сурчин („Службени лист Града Београда“ број 9/08 и 10/12) и Просторном плану подручја посебне намене и инфраструктурног коридора Београд-Јужни Јадран, деоница Београд-Пожега („Службени гласник Републике Србије“ број 37/06 и 31/10) налази у зони грађевинског земљишта. Парцела је експроприсана правноснажним решењем Градске Општине Сурчин бр. 465-92/2017 од 17.02.2017. године, у корист Републике Србије а за потребе туженог, ради изградње дела ауто-пута Е-763 Београд-Пожега. Странке су, на основу процене пореске управе о тржишној цени експроприсаног пољопривредног земљишта,

закључиле 27.04.2017. године споразум о накнади у укупном износу од 2.408.400,00 динара - сваком од тужилаца по 1.204.200,00 динара. По налазу вештака од 30.11.2022. године тржишна вредност означене парцеле као грађевинског земљишта у време када је закључен споразум о накнади износила је 8.308.980,00 динара, а по допунском налазу од 26.01.2023. године њена тржишна вредност износи 12.529.580.58 динара.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су утврдили ништавост споразума о накнади за експроприсано земљиште од 27.04.2017. године и обавезали туженог да исплати тужиоцима разлику између накнаде исплаћене по том споразуму и тржишне цене парцеле као грађевинског земљишта у време закључења споразума. По становишту судова, заснованом на одредби члана 41. став 2. Закона о експропријацији, тужиоцима је део накнаде за експроприсано земљиште исплаћен по споразуму, због чега им се и њен остатак мора исплатити према околностима (ценама) у време његовог закључења јер само на тај начин они могу бити обештећени у стварној висини и вредности која је требало да буде исплаћена, тако да им не припада разлика у висини споразумом одређене и исплаћене накнаде и накнаде у време пресуђења.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови, одлучујући о њиховом новчаном потраживању, погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 58. став 2. Устава Републике Србије прописано је да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Према одредбама Закона о експропријацији, непокретности се могу експроприсати или се својина на њима може ограничити само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (члан 1); непокретностима се, у смислу тог закона, сматрају земљишта, зграде и други грађевински објекти (члан 3); висина накнаде у новцу за експроприсане непокретности одређује се по тржишној цени, према околностима у моменту закључења споразума о висини накнаде, а ако споразум није постигнут, према околностима у моменту доношења првостепене одлуке о накнади (члан 41. став 2); накнада за експроприсано пољопривредно земљиште и грађевинско земљиште одређује се у новцу према тржишној цени таквог земљишта, ако законом није другачије прописано (члан 42. став 1).

Из наведених одредби, по становишту ревизијског суда, произилази да тужиоцима припада накнада за експроприсано земљиште у висини његове тржишне вредности у време пресуђења, уз урачунавање исплате извршене на основу закљученог споразума чија је ништавост утврђена правноснажном судском одлуком. У таквој ситуацији, разлика до пуног износа накнаде обрачунава се тако што се претходно утврди који је проценат већ исплаћен ранијем власнику експроприсане непокретности, од укупне висине правичне накнаде утврђене по ценама у време те исплате, а затим се преостали проценат неисплаћене правичне накнаде одређује према укупној вредности исте узете по ценама у време пресуђења (правно схватање Грађанског одељења Врховног суда Србије од 08.09.1986. године).

У конкретном случају, висина накнаде у време када су странке закључиле споразум износила је укупно 8.308.980,00 динара. Тужиоцима је по споразуму

исплаћен износ од укупно 2.408.400,00 динара или 28,98% у то време припадајуће накнаде. Тржишна вредност експроприсаног земљишта у време пресуђења износи укупно 12.529.580,58 динара, тако да тужиоцима припада преостали неисплаћени проценат накнаде (71,02%), односно укупно 8.898.508,13 динара - сваком од тужилаца, као бивших сувласника експроприсаног земљишта са једнаким уделима, по 4.449.254,06 динара.

Из тих разлога, обе нижестепене пресуде су преиначене у погледу одлуке о главној ствари, тако што је тужени обавезан да сваком од тужилаца, поред досуђених износа од по 2.950.290,00 динара исплати по још 1.498.964,06 динара, док је у преосталом делу, за износ од по још 611.336,23 динара ревизија тужилаца одбијена.

Ревизија тужилаца није основана ни у делу којим је другостепена пресуда побијана у трећем ставу изреке. Тужиоци немају интерес да жалбом побијају првостепену пресуду у делу којим су успели са тужбеним захтевом, због чега је другостепени суд дозвољеност њихове жалбе у том делу оценио правилном применом члана 378. став 3. ЗПП.

Делимично преиначење нижестепених пресуда утиче и на одлуку о трошковима поступка. Одредбом члана 153. став 2. ЗПП прописано је да ако странка делимично успе у парници, суд може с обзиром на постигнути успех да одреди да свака странка сноси своје трошкове или да једна странка накнади другој сразмеран део трошкова. Према члану 154. тог закона, суд ће приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци, ценећи све околности, узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице, а ако је прописана тарифа за награде адвоката или за друге трошкове, ти трошкови одмериће се по тој тарифи.

По налажењу ревизијског суда, тужиоци су имали трошкове за састав тужбе и осам образложених поднеска у износу од по 45.000,00 динара и пет необразложених поднесака у износу од по 22.500,00 динара; заступања на шест одржаних рочишта у износу од по 49.500,00 динара (одређених по Адвокатској тарифи према вредности предмета спора); састав жалбе у износу од 67.500,00 динара и ревизије у износу од 49.500,00 динара (одређених по Адвокатској тарифи према вредности предмета спора побијаног дела), односно укупно 1.397.250,00 динара (са увећањем од 50% због заступања две странке), као и издатке - предујам за вештачење у износу од 30.000,00 динара. Тужиоцима нису признати трошкови за састав одговора на жалбу тужене (изјављене против првостепене пресуде П 7269/19 од 13.05.2021. године) јер тај трошак по оцени ревизијског суда није био нужан, као и за састав поднеска од 10.10.2022. године којим је извршено уређење поднеска од 12.09.2022. године.

Тужиоци су имали трошкове за судске таксе: за тужбу у износу од 96.806,00 динара (за вредност предмета спора од 9.601.200,00 динара одређену у тужби) и првостепену пресуду у износу од 97.500,00 динара, ревизију у износу од 39.806,00 динара и одлуку о ревизији у износу од 209.709,00 динара (према вредности предмета спора у побијаном делу).

Тужиоци су успели у спору за 87,92%, тако да је тужена дужна да им надокнади сразмеран део њихових укупних трошкова, у износу од 1.732.965,62 динара, односно сваком од тужилаца (члан 160. став 1. ЗПП) у износу од 866.482,81 динар.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом, а на основу члана 414. став 1. истог закона као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић